

Sociologia de la religió

2014/2015

Codi: 101133

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	3	1

Professor de contacte

Nom: Maria del Mar Grieria Llonch

Correu electrònic: MariaDelMar.Grieria@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit previ per cursar aquesta assignatura.

Objectius

L'objectiu d'aquesta assignatura és oferir una visió panoràmica de la sociologia de la religió que introdueixi l'alumnat en l'ampli i ric bagatge de la disciplina i que, simultàniament, li faciliti les eines teòriques i metodològiques necessàries per comprendre les transformacions de la religió en la societat contemporània.

Amb aquest objectiu l'assignatura es divideix en dos grans blocs:

A) El primer se centra en oferir una introducció a la disciplina a partir de la revisió conceptual, la presentació d'eines per a l'aproximació metodològica a la religió i l'exposició de les aportacions teòriques dels clàssics.

B) El segon té la voluntat d'abordar els grans temes de debat i d'investigació actuals en la sociologia de la religió com la secularització, el pluralisme i el fonamentalisme.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar les aportacions dels enfocaments sociològics a l'estudi de la cultura, l'educació, la interacció entre societat i medi ambient, la política social i el treball.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.

Resultats d'aprenentatge

1. Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre la cultura.
2. Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.
3. Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.
4. Definir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes culturals.
5. Discriminar les explicacions de les desigualtats culturals entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics que aquests actors donen per descomptades.
6. Distingir els conceptes sociològics sobre la cultura que adopten els actors implicats en aquestes polítiques i conflictes.
7. Distingir els conceptes sociològics, així com els mètodes i les tècniques de recerca social comunament utilitzats per analitzar la cultura.
8. Distingir els fenòmens culturals subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.
9. Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb aquests enfocaments.
10. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a la cultura.
11. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
12. Relacionar els conceptes, els mètodes i les tècniques utilitzats per analitzar la cultura amb els debats teòrics i metodològics generals.
13. Relacionar els debats entorn d'aquests enfocaments, referits a la cultura, amb el context històric en el qual han sorgit.
14. Relacionar els enfocaments teòrics amb els debats sobre l'ordre social i l'acció.
15. Relacionar les explicacions de les desigualtats culturals amb els debats teòrics i metodològics generals.

Continguts

Bloc A. Introducció teòrica, metodològica i conceptual

- a) De què parlem quan parlem de religió? Clarificacions conceptuals.
- b) La perspectiva sociològica en l'anàlisi dels fenòmens religiosos: Déus creadors de persones i persones creadores de Déus.
- c) Les aportacions dels clàssics a la sociologia de la religió: què en podem aprendre?

Bloc B. Els grans eixos actuals de la recerca

- a) El procés de secularització. Anàlisi crítica de la literatura sociològica sobre la secularització. Què és i què no és una societat secular?, què vol dir viure en una societat secular?
- b) El pluralisme religiós. Diversitat religiosa, minories i pluralisme. Què és i què no és una societat plural?, quins models de pluralisme religiós existeixen?
- c) Noves formes de religiositat: teràpies holístiques, ioga, meditació i altres formes d'espiritualitats alternatives
- d) Religió, consum i cultura pop
- e) Revitalització religiosa i fonamentalisme. La revifalla de les religions. L'emergència de corrents fonamentalistes en el marc d'unes societats secularitzades i plurals. El fonamentalisme protestant i els "fonamentalismes" catòlic, islàmic i jueu.
- f) Immigració i diversitat religiosa. Globalització, religions a la diàspora i religions transnacionals.

Metodologia

- a) Classes magistrals
- b) Classes pràctiques

c) Treball supervisat a tutories

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	35	1,4	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14
Tipus: Supervisades			
Treball empíric	15	0,6	1, 3, 10, 13
Tipus: Autònomes			
Treball de l'estudiant	35	1,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Avaluació

L'assignatura s'avaluarà a partir de dos tipus d'exercicis:

1) Un examen o prova final (que podrà ser no presencial i no memorística i que podrà incloure comentaris de text, qüestions de reflexió, etc.), en la qual els estudiants hauran de demostrar que han entès i assimilat correctament els principals continguts del programa i que són capaços d'argumentar posicions teòriques de forma rigorosa. L'examen tindrà un pes del 65% de la nota final.

2) Un treball empíric que serà elaborat a partir dels temes clau que aborda l'assignatura. El treball es farà en grups de 2-3 persones i tindrà un valor de 35% de la nota final.

- Per aprovar l'assignatura serà necessari aprovar independentment ambdós tipus d'exercici. És a dir, cal -com a mínim- un 5 de cadascuna de les parts per tal que faci mitjana
- La participació i la discussió a la classe podrà ser valorada positivament pel professorat a l'hora d'avaluar i qualificar globalment els estudiants.
- En el cas en que el seguiment presencial a les pràctiques i el lliurament dels corresponents treballs no sigui possible, el professorat podrà articular un sistema d'avaluació alternativa d'aquesta part, que sempre inclourà una prova presencial.
- Es considerarà que la persona té un "No Presentat" si no ha lliurat el treball o l'examen.
- Hi haurà avaluació compensatòria de l'examen itambé dels treballs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen reflexiu final (avaluat comptant intervencions a classe)	65	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Treball empíric	35	15	0,6	2, 6, 7, 8, 10, 15

Bibliografia

Bibliografia obligatòria

Peter L. Berger (1971 [1967]). Para una teoría sociológica de la religión. Barcelona, Kairós.

Peter L. Berger (1994 [1992]). Una gloria lejana: La búsqueda de la fe en época de credulidad. Barcelona, Herder.

Thomas Luckmann (1973 [1967]). La religión invisible. Salamanca, Ediciones Sígueme.

Bibliografía recomanada

Bibliografía general

Bloc 1. Introducció teòrica, metodològica i conceptual

- Berger, P. L. (1999). El dosel sagrado: para una teoría sociológica de la religión. Editorial Kairós.
- Beckford, J. A. (2003). Social Theory and Religion. Cambridge: Cambridge University Press.
- Durkheim, E. (1987). Les formes elementals de la vida religiosa, Barcelona: Edicions 62
- Estruch, J. (2002). El mundo de las sectas. Arbor, 171(676), 803-817.
- Prat, J (2007). El estigma del extraño. Barcelona: Ariel.
- Weber, M., (2001). Ensayos sobre sociología de la religión. 3vol., Madrid, Taurus.

Bloc 2. Els grans eixos actuals de la recerca

- Berger, P., Davie, G., & Fokas, E. (2008). Religious America, Secular Europe?: A Theme and Variations. London: Ashgate Pub Co.
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1997). Modernidad, pluralismo y crisis de sentido: la orientación del hombre moderno. Paidós Iberica Ediciones SA.
- Berger, P. L. (1999). The Desecularization of the World: Resurgent Religion and World Politics. Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing.
- Berger, P. (1997). El Pluralismo y la Dialéctica de la Incertidumbre. Estudios Públicos, 67.
- Casanova, J. (1994). Public religions in the modern world. Chicago: The University of Chicago Press.
- Casanova, J (2007). "La inmigración y el nuevo pluralismo religioso: una comparación Unión Europea/Estados Unidos" Revista CIDOB d'afers internacionals, 77.
- Davie, G. (2002). Europe: The Exceptional Case. London: Darton, Longmand and Todd.
- Estruch, J. (1996). Secularització i pluralisme en la societat catalana d'avui. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Hervieu-Léger, D (2005). La religión, hilo de memoria. Barcelona: Herder.
- Luckmann, T. (1967). The invisible religion: The problem of religion in modern society. Macmillan New York.